

عنوان مقاله:

زمینه ها و مولفه های تحول خواهی در آثار میرزا فتحعلی آخوندزاده

محل انتشار:

دوفصلنامه صنعت و دانشگاه، دوره 15، شماره 55 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

علی صادقی دهخوارقانی - دانشجوی دکتری تخصصی رشته جامعه شناسی فرهنگی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی تهران، ایران

فیروز راد - استادیار گروه علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

حسین آقاجانی مرساء - دانشیار گروه علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

در این مقاله موضوع تحول خواهی در آثار و افکار میرزا فتحعلی آخوندزاده با تاکید بر نمایش نامه هایش بررسی و تحلیل شده است. تحول خواهی در اینجا به معنی عبور از وضعیت موجود سنتی و تحقق تجدد بکار رفته است. در این مقاله ی توصیفی و تحلیلی مبتنی بر رویکرد بازتاب، با استفاده از روش های کتابخانه ای و تحلیل محتوای کیفی، زمینه های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی ظهور و بروز این گرایش و نیز مولفه های آن در افکار و آثار نمایشی و غیر نمایشی وی توصیف و تحلیل شد. «رویکرد بازتاب» در کنار رویکردهای «شکل دهی» و «اثر به مثابه نهاد اجتماعی» یکی از سه رویکرد اصلی سنت جامعه شناسی ادبیات است. در این رویکرد اثر ادبی همچون آینه ای فرض می شود که واقعیات اجتماعی در آن انعکاس دارد و بسته به اینکه تمرکزش روی فرم و یا محتوای اثر ادبی باشد از چندین نظریه ی شناخته شده همچون نظریه ی ساختارگرایی تکوینی لوسین گلدمن تشکیل شده است. در پژوهش حاضر برای مطالعه زمینه ها و شرایط اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی ظهور گفتمان تحول خواهی از روش کتابخانه ای و برای تعیین مولفه ها و ابعاد گفتمان تحول خواهی در آثار آخوندزاده از روش تحلیل محتوای کیفی استفاده شد. نتایج بدست آمده نشان داد که وضعیت و تغییرات سریع اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی مورد اشاره در دوره ی مورد بحث به شکل مثبت و منفی در شکل گیری و نیز محتوای آثار آخوندزاده بازتاب واضحی دارد و تقابل شیوه های سنتی زیست اجتماعی با پدیده ها و شیوه های برخاسته از تجدد، محور اصلی آثار وی را تشکیل داده است.

کلمات کلیدی:

فتحعلی آخوندزاده، سنت، تحول خواهی، رویکرد بازتاب، تحلیل محتوای کیفی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2016221>

